

Handläggare: Ann Hilmersson
Tfn: 08-508 25 042

Till
Socialtjänstnämnden

Översyn av avgifter för ansökningar om serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen (SFS 1994:1738)
(5 bilagor)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden (SotN) beslutar att för sin del godkänna framlagda förslag till avgifter för ansökningar om serveringstillstånd (från och med 2006-07-01) och tillsyn enligt alkohollagen (från och med 2006-01-01).
2. Ärendet överlämnas till kommunfullmäktige (KF) för beslut.

Dag Helin

Eddie Friberg

SAMMANFATTNING

Detta ärende avser en översyn av avgifterna för tillståndsprövning och tillsyn enligt alkohollagen (AL). Lagstöd för avgiftsuttag föreligger i 13 § AL. Avgiftsuttaget ska följa den kommunala självkostnadsprincipen. Principerna ligger fast att stadens arbete med serveringstillstånd alljämt helt ska finansieras med avgifter och att de alkoholpolitiska målen ska prioriteras.

Bakgrunden till översynen är ökade krav på förvaltningen, utifrån de politiska intentionerna om ett väl utvecklat förebyggande arbete, tidiga insatser och uppföljning av givna serveringstillstånd. Ändring av alkohollagen avseende de ekonomiska frågorna gör också att förvaltningen ytterligare prioriterar detta område. Andra myndigheters offensiva arbe-

te, däribland initierat restaurangprojekt vid skatteverket (SKV) och ekobrottsmyndigheten (EBM), medför en stark förväntan att även förvaltningen prioriterar de ekonomiska frågorna. Trots höga ambitioner ifråga om arbetet med serveringstillstånd i Stockholm ligger avgifterna lägre än i Göteborg och avsevärt lägre än i Malmö.

Det går inte att bibehålla kvalitet och omfattning på verksamheten samt rymma ytterligare åtaganden inom nuvarande ramar. Förvaltningen har rationaliserat verksamheten så mycket som bedöms möjligt.

För att uppnå de politiska ambitionerna om tidiga förebyggande insatser och en ordentlig uppföljning av givna serveringstillstånd föreslås justeringar av avgifterna, från och med 2006-07-01 för ansökningsavgifterna och från och med 2006 års debitering för tillsynsavgifterna.

Nuvarande avgifter gäller från och med 2002-01-01. Med den avgiftshöjning som då ägde rum var avsikten att öka antalet inspektioner från dåvarande 1500 st. till 3000. Detta mål är uppnått. De rättsliga instanserna ändrade vid denna tid i stor utsträckning tillståndsutskottets beslut om sanktioner. Denna trend skulle vändas genom ökad kvalitet i såväl inspektionsverksamheten som i utredningsarbetet. Även detta mål är uppnått. Därefter har förvaltningen avsevärt utökat sina förebyggande insatser, bland annat genom fler utbildningar och påbörjat ett arbete mot narkotika på stadens restauranger. En ändring i alkohollagen har dessutom tillkommit vilket medför att förvaltningen mer än tidigare måste arbeta med de ekonomiska frågorna. Andra myndigheters offensiva arbete medför även förväntningar att förvaltningen prioriterar detta område. En tredubbling av antalet återkallelser har ägt rum år 2005 i förhållande till föregående år. Ökningen är nästan uteslutande relaterat till ekonomisk misskötsamhet/brottlighet.

En höjning från 5000 kronor till 7000 kronor föreslås i detta ärende för ansökningar om nytt tillstånd och så kallade ägarskiften. En intäktsökningen om 600 000 kronor (300 000 kronor år 2006). När det gäller tillsynsavgifterna föreslås en höjning av den fasta avgiften från nuvarande 1000 kronor per år till 1500 kronor för dem som har serveringstillstånd till allmänheten. För dem som har serveringstillstånd till slutna sällskap föreslås en höjning från 1000 kronor till 2000 kronor. Detta medför en intäktsökning på 958 500 kronor.

Med den intäktsförstärkning om ca 1,5 mkr som föreslås i denna utredning kan förvaltningen bibehålla kvalitet och omfattning på verksamheten samt förstärka den med ekonomisk kompetens, en anställning eller köp av tjänster i motsvarande grad, för att effektivisera arbetet med de ekonomiska utredningarna och förebygga ekonomisk misskötsamhet i avsikt att vända trenden med tredubbling av antalet återkallelser. Fokus ska alltså ligga på de alkoholpolitiska målen. Intäktsökningen bör även användas till en utökad dialog samt stöd och hjälp till tillståndshavarna och deras personal. STAD-utbildningarna i ansvarsfull alkoholserving gör att många fler krögare och anställda än tidigare kommer i kontakt med enhetens personal och vågar ta kontakt för stöd och hjälp

samt dialog. Tillståndsenhetens personal uppmuntrar till ett sådant förhållningssätt, men har erfarit att tiden inte räcker till för att möta den stora efterfrågan som utbildningen i ansvarsfull alkoholservering genererar. Det upplevs mycket otillfredsställande av enhetens personal att inte kan svara upp mot identifierat behov. Inte minst då detta kan förebygga många problem. Personalen vid stadens krogar bör dessutom mer än idag förberedas för att klara ålderskontroll.

Den ordinarie STAD-utbildningen som bedrivs ca 10 ggr per termin vänder sig främst till anställda vid Stockholms restauranger. En utbildning riktad till tillståndshavare och restaurangchefer kring policyarbete planeras under år 2006. Detta har efterfrågats och utgör ett första steg mot att integrera arbetet mot narkotika på stadens restauranger med arbetet för ansvarsfull alkoholservering. Omfattningen beräknas till ett par tillfällen per termin.

Den särskilda utbildningen i ansvarsfull alkoholservering för studenter vid KTH bör också spridas till andra högskolor.

Reviderade riktlinjer för serveringstillstånd antagna av KF i juni 2005 medför även utökade åtaganden om arbete mot diskriminering. Socialtjänstnämndens tillståndsutskott har också uttalat förväntningar om ett samarbete mellan tillståndsenheten och lotteriinspektionen.

Förvaltningen kan genom en ökad dialog med stadens tillståndshavare, ett väl utvecklat förebyggande arbete och uppföljning av givna tillstånd samt effektivt sanktionsarbete nå långt i arbetet med att uppnå såväl stadens som alkohollagens intentioner om goda restaurangmiljöer, konkurrens på lika villkor samt ett positivt näringslivsklimat.

ÄRENDETS BEREDNING

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats vid socialtjänstförvaltningens tillståndsenhet i samråd med ekonomiavdelningen. Det avser en översyn av avgifter för ansökningar om serveringstillstånd och tillsyn enligt AL. Stöd för avgiftsuttag föreligger i 7 kap. 13 § AL. Det ska följa den så kallade självkostandsprincipen.

Principerna ligger fast att stadens arbete med serveringstillstånd alltså helt ska finansieras med avgifter och att de alkoholpolitiska målen ska prioriteras.

En muntlig föredragning om översynen har gjorts för socialtjänstnämndens tillståndsutskott 2005-10-17.

LAGSTÖD FÖR AVGIFTSUTTAG

7 kap. 13 § AL ger en kommun rätt att ta ut avgifter dels för prövning av ansökan om serveringstillstånd, dels för den löpande tillsynen av den som har serveringstillstånd, enligt grunder som beslutas av kommunfullmäktige. Avgifterna ska följa de allmänna krav som finns beträffande kommunala taxor (självkostnadsprincipen). Den avgift som tas ut för tillsyn förutsätts beräknas efter schablon och inte efter antal tillsynstillfällen som kommunen finner erforderligt i varje särskilt fall. Detta hindrar inte en uppdelning på olika avgiftsklasser med hänsyn till det varierande behov av tillsyn som kan föreligga för olika typer av serveringsställen.

SJÄLVKOSTNADSPRINCIPEN

I kommunallagen 8 kap. 3 § stadgas om avgifter:

3 a §

Kommuner och landsting får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som kommuner eller landsting är skyldiga att tillhandahålla, får de ta ut avgifter bara om det är särskilt föreskrivet.

3 b §

Kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden).

Självkostnadsprincipen innebär att en kommun inte får ta ut avgifter till sådana belopp att de tillför kommunen en vinst. Syftet med principen är att hindra kommunen från att utnyttja den monopolsituation som den ofta befinner sig i. Klara överuttag av avgifter, som inte inom rimlig tid balanseras med underskott eller på annat sätt, medför i princip återbetalningsskyldighet. Kommunen kan ta ut avgifter för frivilliga verksamheter som exempelvis driften av simhallar och bibliotek samt för sådana verksamheter som har direkt stöd i lag eller annan författning. Kommunernas arbete med serveringstillstånd är myndighetsutövning med ett direkt stöd för avgiftsuttag i alkohollagen, och tillhör därmed den senare kategorien.

Enligt rättspraxis har självkostnadsprincipen fått karaktären av en målsättningsprincip. Kommunerna har härigenom en viss handlingsfrihet när det gäller beräkningen av självkostnaderna. Kommunen är emellertid inte skyldig att helt avgiftsfinansiera kommunala verksamheter, även om det finns ett direkt lagstöd. Under självkostnadstaket bestämmer kommunen vilken grad av avgiftstäckning den vill ha för olika verksamheter.

Självkostnadsprincipen innebär dock inte att avgiftsintäkterna *aldrig* får överstiga kostnaderna. Avgiftsuttaget grundar sig ofta på kalkylerade kostnader, med flera osäkra komponenter, där det inte är möjligt att alltid uppnå en fullständig överensstämmelse mellan kostnader och avgifter. Ett överuttag av avgifter godtas så länge avgifterna inte kan sägas *väsentligen* överstiga den beräknade självkostnaden. För allt avgiftsuttag enligt självkost-

nadsprincipen gäller att beräkningen av avgifter och kostnader måste vara försvarlig, och att avgifterna korresponderar mot endast verkligt motiverade kostnader som föranleds av den berörda verksamheten.

Kommunala avgifter enligt självkostnadsprincipen behöver inte motsvara den exakta kostnaden *i varje enskilt fall*. Ett sådant system kan vara tillämpligt när det gäller exempelvis eltaxor, men är praktiskt olämpligt för ansökningsavgifter av olika slag. En uträkning av den exakta kostnaden i varje sådant ärende kan t.o.m. medföra en fördyring av hela verksamheten. Regeringen har i propositionen rekommenderat att tillsynsavgifter enligt alkohollagen beräknas efter schablon och inte efter exakt kostnad. Schabloniserade avgifter förekommer inom andra områden och har accepterats i rättspraxis. Det är de totala avgiftsintäkterna som ska balansera med kommunens kostnader, vilket dock inte tillåter orimliga skillnader i avgiftsuttaget. Kommunerna måste också beakta den s.k. likställighetsprincipen, dvs. att alla kommunmedlemmar ska behandlas lika. Det går inte att ha olika avgiftssystem för samma verksamhet inom en kommun. Detta gäller även i kommuner med starkt decentraliserad organisation, t.ex. kommundelsnämnder. I myndighetsutövning är det också viktigt att upprätthålla objektivitet och rättvis behandling.

BAKGRUNDEN TILL ÖVERSYNEN AV AVGIFTERNA

Bakgrunden till översynen är ökade krav på förvaltningen, utifrån de politiska intentionerna om ett väl utvecklat förebyggande arbete, tidiga insatser och uppföljning av givna serveringstillstånd. Ändring av alkohollagen avseende de ekonomiska frågorna gör också att förvaltningen ytterligare prioriterar detta område. Andra myndigheters offensiva arbete, däribland initierat restaurangprojekt vid skatteverket (SKV) och ekobrottsmyndigheten (EBM), medför en stark förväntan att även förvaltningen prioriterar de ekonomiska frågorna.

Det går inte att bibehålla kvalitet och omfattning på verksamheten samt rymma ytterligare åtaganden inom nuvarande ramar. Förvaltningen har rationaliserat verksamheten så mycket som bedöms möjligt.

Eftersom kommunernas avgiftsuttag ska följa självkostnadsprincipen, varierar avgifterna mellan kommunerna i Sverige. Det beror på att de faktiska kostnaderna är olika och att ambitionsnivåerna varierar. Det finns ingen given mall för hur en ansökan ska utredas eller hur tillsynsarbetet ska bedrivas.

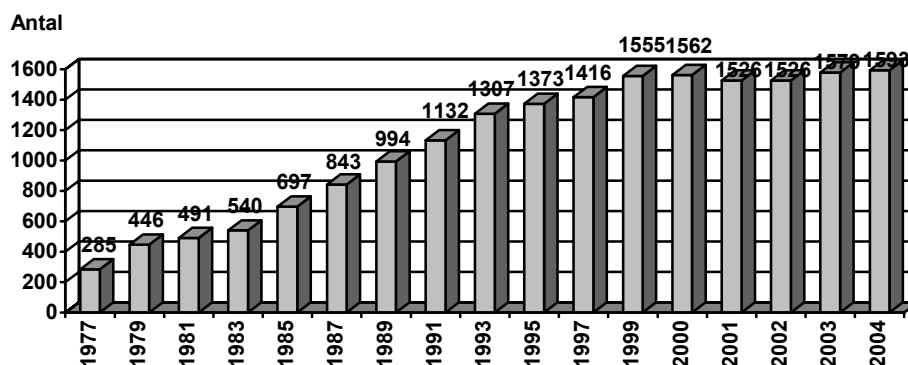
Stockholms stad har trots höga ambitioner i sitt arbete med serveringstillstånd lägre avgifter än Göteborg och betydligt lägre avgifter än Malmö, se **bilaga 1-2**.

Avgifterna i Göteborg är inte justerade sedan år 1997. I Malmö justerades de år 2003. Antalet serveringstillstånd i Göteborg är ca 570 st. och i Malmö ca 350 st. År 2002 fastställdes nuvarande avgifter för Stockholm, **bilaga 3-5**. Göteborg har 5 ½ tjänst för sin verksamhet med serveringstillstånd och Malmö 6 ½. Stockholm med sina ca 1665 st.

(2005-11-07 har 13 ½ tjänst. Den låga bemanningen i Göteborg har i kombination med en rad andra faktorer medfört en stark påfrestningen på dess tillståndsenhet. Ledningen arbetar tillsammans med de fackliga organisationerna på en lösning.

RESTAURANGUTVECKLINGEN I STOCKHOLM

Antalet restauranger med serveringstillstånd var vid utgången av år 2004 1593 st. Inkluderat tillstånd för servering av alkoholdrycker på båtar, tåg och flyg (trafikservering) var det totala antalet serveringstillstånd vid utgången av år 2004 1660 st. Nedanstående diagram visar utvecklingen sedan 1977 (exklusive trafikservering).

Den kraftiga ökningen av antalet restauranger i Stockholm från mitten av 1980-talet har mattats av under början av 1990-talet för att sedan under år 2001 för första gången vända neråt. Nivån vid utgången av 2002 var oförändrad. Under år 2003 har antalet serveringstillstånd ånyo ökat. Detsamma gäller för år 2004. Antalet lokaler med serveringstillstånd var vid utgången av år 2004 1593. Ökningstakten är emellertid betydligt lägre än under 1980-talet. Trenden håller i sig under år 2005. Antalet serveringstillstånd totalt uppgår för närvarande till 1665 st. (2005-11-07). En ökning med 5 st. i förhållande till utgången av år 2004.

Antalet beslut (ca 2500 / år) i ärenden rörande serveringstillstånd ligger relativt konstant över åren, trots att antalet restauranger inte ökar särskilt mycket. Det beror på att restaurangerna ofta byter ägare och ändrar företrädare. Tillståndsutskottet fattade under år 2004 beslut i 245 ärenden. Utskottet beslutar om ärenden av principiell viktig betydelse såsom nyetableringar, sanktioner och sena serveringstider. Ärenden av mer rutinbetonad karaktär såsom ägarskiften, ändringar av befintliga tillstånd och tillfälliga tillstånd fattar förvaltningen beslut om enligt delegation.

Antalet inspektioner har ökat med 40 % från år 2003 till 2004, från 1980 st. till 3231 st. Av dessa utfördes 464 tillsammans med närpolisen och 53 st. inom ramen för operation krog-sanering. Det finns i tillsynsverksamheten ett väl utvecklat och strukturerat samarbete med polismyndigheten. En bred myndighetssamverkan i tillsynsarbetet finns dessutom inom ramen för operation krog-sanering. Inspektionerna inom ramen för operation krog-

sanering är uteslutande riktade till restauranger där kunskap om oegentligheter föreligger. I den övriga tillsynen bedrivs såväl rutintillsyn som påkallad tillsyn.

Ökningen av antalet inspektioner har inte lett till att anmärkningar avseende ordning, nykterhet och underåriga har ökat. Antalet anmärkningar inom dessa områden har istället minskat. Den förstärkta tillsynen (ökad närvaro på restaurangerna), ökningen av antalet sanktioner i kombination med genomförda utbildningar i ansvarsfull alkoholserving har bidragit till denna utveckling.

Under år 2004 har 760 personer genomgått utbildningen i ansvarsfull alkoholserving. Antalet utbildade totalt uppgår till ca 5000. De höga krav som ställs på dem som bedriver sen serveringsverksamhet och den omfattande årliga omprövningen av deras serveringstillstånd har också stor betydelse för att förhindra framförallt ordnings- och nykterhetsproblem. Tillståndsenhetens informationsbrev redan på ett tidigt stadium vid smärre förseelser är ytterligare en bidragande orsak.

En kraftig ökning av antalet anmärkningar om brister i kassa- och redovisningsrutiner har dock ägt rum på grund av att tillståndsenheten särskilt har uppmärksammat detta till följd av lagändring. Vidare genomför SKV och EBM ett särskilt restaurangprojekt. Alkoholagens krav på området har dessutom ökat. Antalet beslut om återkallelser av serveringstillstånd har tredubblats år 2005 i förhållande till 2004, vilket nästan uteslutande är relaterat till ekonomisk misskötsamhet.

Sedan några år tillbaka arbetar enheten målmedvetet med att prioritera, förstärka och vidareutveckla tillsyns- och sanktionsarbetet. En viktig del i arbetet är att få till stånd en hög rättsäkerhet. Domstolarna fastställer i hög grad såväl förvaltningens som tillståndsutskottets beslut.

Under år 2004 har också STAD-utbildning i ansvarsfull alkoholserving särskilt anpassad för studenter tagits i reguljär drift efter tidigare pilotutbildning. Lokala krögarmöten, branschråd mm har dessutom anordnats för att tillgodose dialogen med kunderna.

Samverkan med SKV har ökat. Myndigheten har bland annat avsatt resurser för att vara sakkunniga vid tillsyn. Dessutom hålls gemensamma utbildningar för krögare om kassahantering och redovisningsfrågor. Vissa kontakter har även tagits med EBM vilket föranlett ett något förbättrat samarbete under år 2005.

Informationsmöte tillsammans med polismyndigheten och miljöförvaltningen genomförs. Tillfälliga tillstånd till allmänheten i form av festivaler är prioriterade i den yttre tillsynen.

Inom ramen för den nationella mobiliseringen mot narkotika och i samarbete med STAD (landstinget), polismyndigheten och restaurangbranschen har arbetet fortsatt med

att utveckla metoder för att motverka förekomsten av narkotika på stadens restauranger. Den allmänna uppfattningen bland såväl myndigheter som krögare och deras personal är att utvecklingen går åt rätt håll och att arbetet hitintills har haft effekt.

Som ett led i tillståndsenhetens kvalitetsarbete utför utrednings- och statistikkontoret (USK) årligen en kundundersökning. De frågar hur tillståndshavare, sökanden av serveringstillstånd och dem som varit föremål för sanktioner upplever kvaliteten (service, tillgänglighet, kompetens, lyhördhet, samsyn, handläggningstid, skyddsaspekter, utredningstid och rättssäkerheten) vid myndigheten. Rapporten år 2005 visar i likhet med tidigare år att enhetens kunder är nöjda eller mycket nöjda med verksamheten.

För att uppnå de politiska ambitionerna om tidiga förebyggande insatser och en ordentlig uppföljning av givna serveringstillstånd föreslås nedanstående justeringar av avgifterna.

NUVARANDE ANSÖKNINGSavgIFTER OCH FÖRSLAG TILL ANSÖKNINGSavgIFTER FRÅN OCH MED 2006-07-01

Nuvarande ansökningsavgifter	
Nyansökan	5000 kr
Ägarskifte	ärendekategorin ingår i kategorin nyansökan
Stadigvarande ändring i tillstånd	1500 kr
Tillfällig förändring i tillstånd	400 kr
Tillfälligt tillstånd till allmänheten	
- högst 3 dagar	3200 kr (varav 700 kr är tillsynsavgift)
Tillfälligt tillstånd till allmänheten	
- mer än 3 dagar	4400 kr (varav 1400 kr är tillsynsavgift)
Tillfälligt tillstånd till slutet sällskap	900 kr (varav 350 kr är tillsynsavgift)

Förslag till ansökningsavgifter fr.o.m. 2005-07-01	
Nyansökan	7000 kr
Ägarskifte	ärendekategorin ingår i kategorin nyansökan
Stadigvarande ändring i tillstånd	1500 kr
Tillfällig förändring i tillstånd	400 kr
Tillfälligt tillstånd till allmänheten	
- högst 3 dagar	3200 kr (varav 700 kr är tillsynsavgift)
Tillfälligt tillstånd till allmänheten	
- mer än 3 dagar	4400 kr (varav 1400 kr är tillsynsavgift)
Tillfälligt tillstånd till slutet sällskap	900 kr (varav 350 kr är tillsynsavgift)

Föreslagen justering av avgiften för ansökan om nytt serveringstillstånd (nyetabletering) och så kallat ägarskifte (lokal där det tidigare funnits serveringstillstånd) motsvarar en intäktsökning om 600 000 kronor / år vid 300 ansökningar och ytterligare ca 2 timmars beredningstid per ärende. 300 000 kronor för år 2006 eftersom ändringen är föreslagen från och med 2006-07-01. Halva tiden, det vill säga en timme, anser förvaltningen behövs för att bibehålla nuvarande kvalitet i ärendeberedningen. Resterande tid avser tillståndsenheten att avsätta för att mer än idag rusta den presumtive tillståndshavaren för uppgiften att bedriva alkoholservering samt hans/hennes skyldigheter som tillståndshavare, i syfte att förebygga senare problem och misskötsamhet. Förvaltningen ser det främst som angeläget att förstärka den ekonomiska prövningen för att vända trenden med ett kraftigt ökat antal återkallelser till följd av ekonomisk misskötsamhet.

NUVARANDE TILLSYNSAVGIFTER OCH FÖRSLAG TILL TILLSYNSAVGIFTER FRÅN OCH MED 2006 ÅRS DEBITERING

Nuvarande tillsynsavgifter

Fast tillsynsavgift

- Alkoholservering/allmänheten à 1000 kronor (plus rörlig avgift)
- Alkoholservering/slutna sällskap à 1000 kr
- Trafikservering à 600 kr (per linje med servering)+500 kr per bolag

Rörlig tillsynsavgift

Avgiftsklass	Årsomsättning, kronor	Avgift
0	-50 000	0
1	50 001 -250 000	1 000
2	250 001 -500 000	2 000
3	500 001 -1 000 000	3 000
4	1 000 001 -2 000 000	4 000
5	2 000 001 -5 000 000	5 000
6	5 000 001 -10 000 000	6 000
7	10 000 001 -	7 000

Årsomsättningen avser endast försäljning av alkoholdrycker och avgiften debiteras en gång om året i mars/april.

Förslag till tillsynsavgifter fr.o.m. 2006 års debitering

Fast tillsynsavgift

- Alkoholservering/allmänheten à 1500 kronor (plus rörlig avgift)
- Alkoholservering/slutna sällskap à 2000 kr
- Trafikservering à 600 kr (per linje med servering)+900 kr per bolag

Rörlig tillsynsavgift

Avgiftsklass	Årsomsättning, kronor	Avgift
0	-50 000	0
1	50 001 -250 000	1 000
2	250 001 -500 000	2 000
3	500 001 -1 000 000	3 000
4	1 000 001 -2 000 000	4 000
5	2 000 001 -5 000 000	5 000
6	5 000 001 -10 000 000	6 000
7	10 000 001 -	7 000

Den föreslagna avgiftshöjningen avseende den fasta tillsynsavgiften med 500 kronor per år för dem som har tillstånd till allmänheten motsvarar en intäktsökning på 705 500 kronor. Ökningen av den fasta tillsynsavgiften för dem som har stadigvarande tillstånd för slutet sällskap motsvarar en intäktsökning på 253 000 kronor. Totalt en intäktsökning på 958 500 kronor.

SKV och EBM har i ett särskilt restaurangprojekt intensifierat sina åtgärder mot ekonomisk misskötsamhet/brottlighet. Detta tillsammans med utökade krav i alkohollagen på tillståndshavarna om kassaregister gör att sanktionerna (återkallelserna) avsevärt har ökat. Till och med utgången av oktober 2005 har en tredubbling av antalet ägt rum i förhållande till motsvarande period föregående år. Ökningen är nästan uteslutande relaterad till kravet på kassaregister och fler revisioner hos SKV respektive brottsanmälningar till EBM. Förvaltningen är i mycket hög grad beroende av SKV i de ekonomiska utredningarna.

För att arbetet med sanktioner på grundval av ekonomiska förhållanden ska blir mer effektivt bör enheten förstärkas med ekonomisk kompetens. Från och med år 2005 har tillståndsenheten dessutom påtagit sig ett nytt åtagande. Vid 6 tillfällen per år bjuder tillståndsenheten in stadens tillståndshavare till utbildning av SKV och tillståndsenheten om kassa- och redovisningsfrågor enligt alkohollagens bestämmelser. Det har ansetts nödvändigt att även arbeta förebyggande med denna fråga.

Intäktsökningen bör även användas till en utökad dialog, stöd och hjälp till tillståndshavarna. STAD-utbildningarna i ansvarsfull alkoholservering gör att många fler än tidigare kommer i kontakt med enhetens personal och vågar ta kontakt för stöd och hjälp samt dialog. Tillståndsenhetens personal uppmuntrar till ett sådant förhållningssätt, men har erfaren att tiden inte räcker till för att möta den stora efterfrågan som detta genererar. Det

upplevs mycket otillfredsställande av enhetens personal att inte kan svara upp mot identifierat behov. Inte minst då detta kan förebygga många problem. STAD-utbildningen i ansvarsfull alkoholservering bör dessutom utökas till att än mer än idag förbereda de anställda för ålderskontroll.

Den ordinarie STAD-utbildningen som bedrivs ca 10 ggr per termin vänder sig främst till anställda vid Stockholms restauranger. En utbildning riktad till tillståndshavare och restaurangchefer kring policyarbete planeras under år 2006. Detta har efterfrågats och utgör ett första steg mot att integrera arbetet mot narkotika på stadens restauranger med arbetet för ansvarsfull alkoholservering. Omfattningen beräknas till ett par tillfällen per termin.

Den särskilda utbildningen i ansvarsfull alkoholservering för studenter vid KTH bör också spridas till andra högskolor.

Att förvaltningen föreslår en höjning av den fasta tillsynsavgiften och ej den rörliga beror på att arbetet som intäktsökningen ska bekosta riktar sig till samtliga tillståndshavare oavsett omsättning. Att en höjning på 1000 kronor till 2000 kronor föreslås för dem som har tillstånd för slutna sällskap beror på att de inte erlägger någon rörlig avgift. Den förebyggande tillsyn i form av stöd, hjälp och utbildning som idag bedrivs för denna kategori står bättre i proportion till 2000 kronor än dagens 1000 kronor.

Reviderade riktlinjer för serveringstillstånd antagna av KF i juni 2005 medför även utökade åtaganden om arbete mot diskriminering. Socialtjänstnämndens tillståndsutskott har också uttalat förväntningar om ett samarbete mellan tillståndsenheten och lotteriinspektionen.

Förvaltningen kan genom en ökad dialog med stadens tillståndshavare, ett väl utvecklat förebyggande arbete och uppföljning av givna tillstånd samt effektivt sanktionsarbete nå långt i arbetet med att uppnå såväl stadens som alkohollagens intentioner om goda restaurangmiljöer, konkurrens på lika villkor samt ett positivt näringslivsklimat.

Bilageförteckning:

1. Ansökningsavgifter, Stockholm, Göteborg och Malmö
2. Tillsynsavgifter, Stockholm, Göteborg och Malmö
3. Beslut om nuvarande avgifter i KF 2001-12-03
4. Beslut om nuvarande avgifter i SotN 2001-05-29
5. Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2005-05-09